

quam pro totius Ecclesiae tuitione in feodum dedit, eo tamen tenore ut nullus hæredum ipsius, nisi advocatitiam civitatis tenuerit, hoc feodum sibi vindicet. Et ut in nundinis memoria translationis istius jucundius atque celebrius a convenientibus habeatur, equus quindecim solidorum ab ipso advocato ibidem representatur. Quod si sæcularibus, ut mos est, in equorum cursibus se delectantibus, quibusdam specialius in equis exercitari placuerit, victori, taxa o pretio, dimidium relinquatur, residuum Ecclesiae assignetur. Si vero eadem die hoc festum non fuerit, ad vesperum equus ecclesiae sine controversia dimittatur: quem si, ut dictum est, non posuerit, abbas loci ab eo requiret: ipse vero nullatenus contradicere habet. Et quoniam has nundinas bannaes esse censemus, sollicite isdem advocatus per se seu per civitatis castaldos provideat ne quid tempori prænominato detrahatur, ne qui mercatorum maxime Bucchariorum se subtrahant, quorum omnium super hoc foro facti justitias, feodi sui noverit esse supplementum, attamen quidquid injuriarum infra banaum prædictarum Ecclesiarum Ecclesiae illi a me donatum, et tunc et semper acciderit, ad solius abbatis loci et suorum officialium justitiam pertinebit. Hac celebri traditione data et suscepta et communi omnium consultu sacramento firmata, die eadem, id est quinta Nonas Maii, ad locum Basilicas dictum, unde pridie fuerat assumptum, quem isdem sanctus in vita sua suæ requiei delegerat, maxima populorum comitante caterva corpus sanctissimum est relatum, ubi honorifice collatus pius et clemens, se pie invo-

cantium exauditor innumerabilibus pollet virtutibus, ad laudem et gloriam nominis Christi. Igitur hæc nostram traditionem et dona, omni tempore rata permanere et inconvulsa, auctoritate omnipotentis Dei, beati quoque Clementis et nostra confirmamus; sigilli etiam nostri consignatione, necnon et personarum authenticarum subscriptione roboramus, cunctos successores nostros hæc perpetuo fideliter conservare sub districti iudicii examine contestantes. Si qua autem ecclesiastica sæcularive personarum quidpiam infringere præsumperit, a sacratissimo corpore et sanguine Domini alienata, in diem Christi et Dei sit anathema nisi resipuerit. Horum omnium fautores idoneos testes, visores, et auditores subter adnotandos dignum duximus, quorum hæc sunt nomina:

Hagano abbas loci.

Henricus abbas Gorziensis.

Lanzo abbas Sancti Vincentii

Durandus abbas Sancti Symphoriani.

Adalbero archidiaconus.

Ruocelinus archidiaconus.

Gervoldus archidiaconus.

Matfridus archidiaconus.

Canonici: Ermerannus; Arnulfus, Liertardus, Bertulfus cantor, Folmarus cantor, item Folmarus, Joannes, Anselmus, etc.

Monachi ejusdem loci: Richerius prior, Odilo, etc.

Nomina laicorum: Theodericus dux, Folmarus comes, Burchardus iudex, Wypaldus Scabino, Gerardus, etc.

CHARTA HERIMANNI

Qua Waloni abbati S. Arnulfi Metensis jus annualis mercatus, « quorundam factione male sublatum, » confirmat.

(MEURISSE, *Histoire des évêques de Metz*, p. 369.)

In nomine Patris, et Filii, et Spiritus sancti, HERIMANNUS, gratia Dei sanctæ Metensis præsul Ecclesiae, cunctis tam præsentibus quam futuris fidelibus, Misericordias Domini in æternum cantare.

Quia beatitudo sanctorum constat, et de munere gratiæ, et de retributione justitiæ, innitendum est unicuique fidelium omnimoda sollicitudine qualiter in spe atque actione utriusque pertingere possit ad gaudia perennis vitæ. Et quoniam diligentibus Deum omnia cooperantur in bonum idcirco modis omnibus est bene agendum secundum quod scriptum est: *Quodcunque potest manus tua facere, instanter operare*. Nos ergo hæc atque his similia in sanctorum Patrum sententiis prudenter salubriterque dicta approbantes, totiusque veritatis firmitate subnixæ ratione apertissima perpendentes, postquam auctore Deo promoti sumus in hujus sanctæ Metensis sedis pon-

tificio, cum nostræ mentis interiori discussione, tum religiosorum pia colloctione, cœpimus sollicitius reminisci salutis nostræ animæ. Cumque ad hoc bene profutura occurrisset Domini sententia qua dicitur: *Date eleemosynam et omnia munda sunt vobis*, supervenit nobis cunctis charissimus et omnibus charissimis præferendus venerabilis nominis Waldo abbas cœnobii Sancti Arnulfi quondam memorandi atque semper venerandi Mediomaticorum urbis episcopi, cui et aliquid humana nobilitate loquamur, Carolus magnus imperator ac patricius Romanorum in generationis linea quadrinepos exstitit. Ut vero sit, cum inter nos atque prædictum abbatem de multis sermo esset ortus, conquestus est quod ab improbis hominibus multa pateretur dispendia prædictus locus, addens annale mercatum quorundam factione, qui suum lucrum deputant, si aliis dis-

pendium inferant, impræsentiarum male sublatum, A ut in talibus assolet, vel injuriâ contigerit, sum-
temporibus nostri prædecessoris sanctæ memoriæ
Adalberonis jam quadriennio habitum in dedica-
tione ipsius Ecclesiæ. Unde nos cupientes proten-
dere opus misericordiæ in salutem nostræ animæ,
atque in commodum Ecclesiæ, precibus ipsius ab-
batis necnon religiosissimæ atque virginis Deo con-
secratæ inibi reclusæ dominæ nomine Hodiernæ,
omniumque fratrum pia supplicatione, atque una-
nimi consensu nostrorum fidelium, restitimus et
reddidimus ipsum forum, in solemnitate ipsius de-
dicationis perpetuallyter habendum. Ut igitur nos
pii operis executores mercamur cœlestis regni fieri
participes, quidquid nostri juris in ipso foro haberi
comperimus, nil nobis relinquentes, totum servien-
tibus Deo inibi fratri contulimus, deputatis decem
solidis inter primicerium, thesaurarium atque cano-
nicos sancti Stephani et advocatum civitatis, quo-
rum quidem quinque dantur pro restitutione num-
morum qui sibi conferuntur de privatis mercatis
octo dierum. Alii nihilominus dantur quinque, ut
nos exacuati in se dentem invidiæ in bonis pro-
ventibus fratrum, sed gaudeant cum gaudentibus,
ut fiat quod scriptum est: *Quod vultis ut faciant
vobis homines et vos eadem facite illis.* Præterea jam
dictus advocatus seorsum item accepit decem soli-
dos et tres decani atque scabinio ternos solidos,
singuli in mercedem sui officii, quatenus neque in-
ferri a quolibet, neque sinant injustitiam vel inju-
riam pati queamlibet. Extra hos denique triginta
et duo solidos, nullis sit omnino, vel exigendi, vel C
retinendi iniqua presumptio. Si qua vero injustitia,

ut in talibus assolet, vel injuriâ contigerit, sum-
mam pretii quam lex pro vindicta culpæ exegerit,
nullo renitente abbas accipere debet. Obsecramus
tandem cunctos post nos venturos pontifices, per
omnes Domini miserationes, et per auctoritatem
duodecim apostolorum, præsertim sancti Joannis
dilectissimi Domini, cujus in præfato monasterio
deus habetur et veneratur, ut confirmatum est in
auctoritate beati noni Leonis papæ, et per amorem
omnium sanctorum, necnon et obtestamur per no-
stram quam a Deo accepimus potestatem, ut neque
a se neque a quolibet irritum fieri permittant istud
opus misericordiæ, quod scripto præsentis et aucto-
ritate nostræ manus, nominibusque nostrorum fide-
lium confirmamus.

B Ego Herimannus Metensis Ecclesiæ oræsul signa-
vi.

Signum primicerii Adalberonis.

S. Richerii archidiaconus.

S. Gernoldi archidiaconi.

S. Udelrici archidiaconi.

S. Joannis Ærarii.

S. Comitum Folmari.

S. Cuonradi comitis.

S. Herimanni comitis.

S. Udonis comitis.

S. Rothfridi de Prisenio.

S. Cuononis de Tincher.

S. Burchardi advocati.

S. Joannis oriani scabionis.

S. Alterici

S. abbatis Walonis.

DE TRANSITU HERIMANNI.

(Hugo Flaviniac., *Chronic.* ad an. 1090)

Appropinquante vero die determinato ad trans-
e-
rendas venerabiles reliquias (S. Clementis), vires
tenues Domino annuente recepit (Heriman.), et in
transferendo beato Clemente Kal. Maii cum summa
cleri plebisque devotione divina gratia desiderium
ejus implevit, et tota urbe, imo tota regione ad verbum
prædicationis ejus astante, et de ore ejus rore supernæ
dulcedinis distillante, omnibus absolutis, et ab omni-
bus quasi ab ipso Deo absolute petitione, tandem in
auribus omnium desideravit, dicens: *Sufficit mihi,
o utinam respiciat Deus, et finiat labores meos, et
auscipiat in pace spiritum meum per intercessionem
sancti Clementis, cujus sacratissimum corpus hodie
videre, palpare et transferre magnifico munere nobis
de cælo donatum est!* Sub hac voce populus ingemuit,
et fracto sinemque laborum imploranti condoluit.
Duobus diebus intercedentibus quæsi præagis vicini
transitus, fidelibus Ecclesiæ fieri epistolas jussit,
orans et adjurans per viventem in secula sæculo-

um, ut sine dolo, sine simulatione, tractarent ne-
gotium Ecclesiæ in simplici et nuda veritate, et
omnibus ultimum vale dixit, cum mirabili verborum
et vultus affectione. Die tertio circa horam nonam
D intelligens suum transitum imminere, convocari
fratres jussit, et filios astantes ne dolerent voce et
manu compescuit. A quibus cum interrogaretur cui
eos desolatos relinqueret, quid eis præcipere:
*Commendo vos, ait, Deo; stete in fide et doctrina
beati Petri, sicut a successoribus ejus et vidistis et
audistis.* Et post hæc omnes benedicens, signo
crucis se munivit, et invocata sancta Trinitate,
sanctæ Mariæ se commendans, commune patroci-
nium sanctorum implorans, oculis et manibus in
cælum elevatis, sine ullo strepitu vocis et motu cor-
poris, quasi obdormiens, spiritum emisit. Sequenti
nocte apparuit cuidam dilecto suo, quem in filium
adoptaverat, qui cum psalmi cantarentur præ tristi-
tia obdormierat, ait illi: *Noli morisus esse salvus*